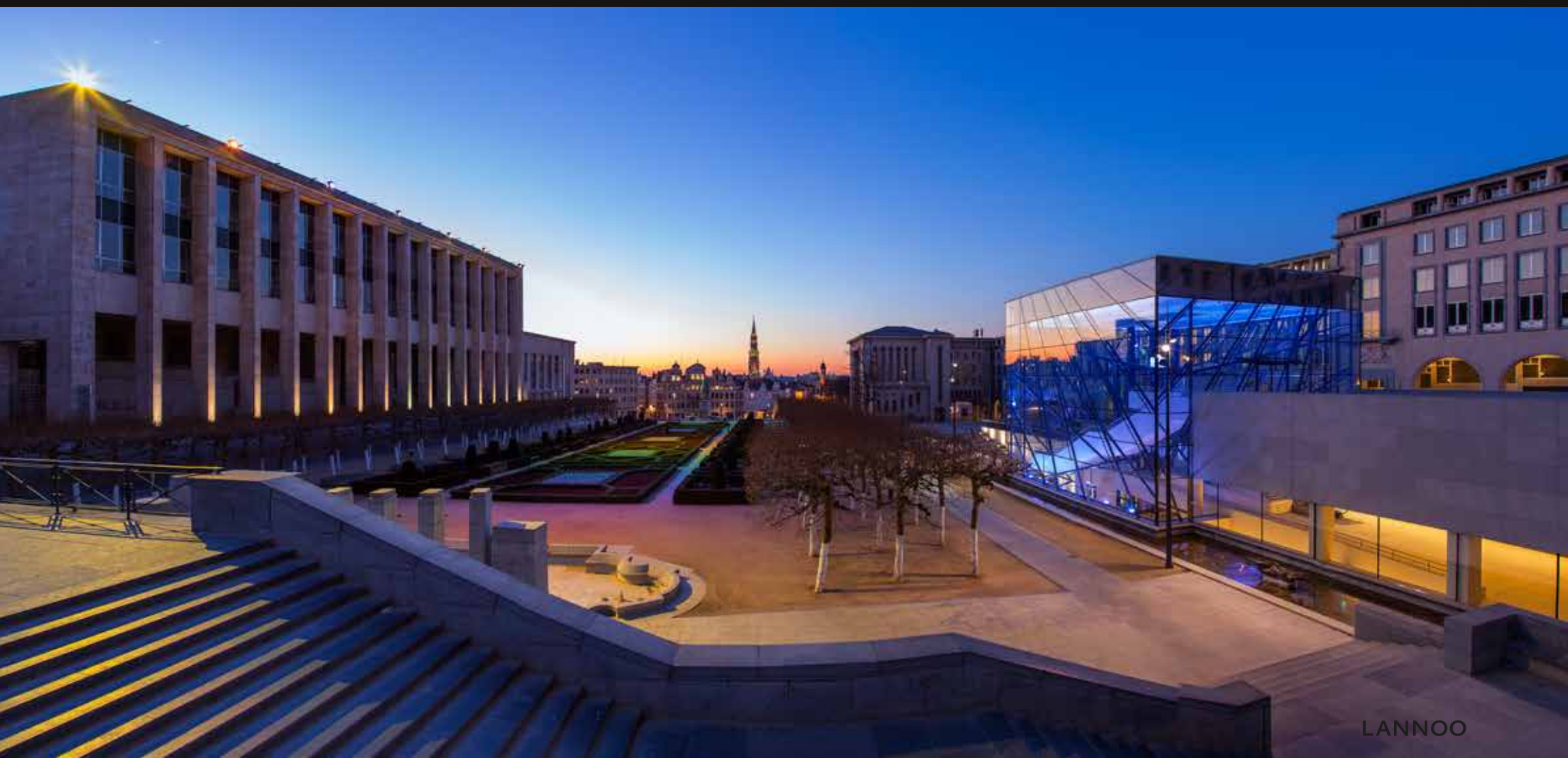

Gunter Hauspie · foto's Tim Heirman

DE MOOISTE STEDEN VAN BELGIË

LANNOO

DE MOOISTE STEDEN VAN BELGIË

Gunter Hauspie · *foto's* Tim Heirman

INHOUD

Aalst	11	Kortrijk	169
Aarlen (Arlon)	17	Leuven	179
Antwerpen	23	Lier	195
Bergen (Mons)	41	Louvain-la-Neuve	203
Bouillon	51	Luik (Liège)	209
Brugge	57	Mechelen	225
Brussel	71	Namen (Namur)	239
Diest	89	Nijvel (Nivelles)	249
Dinant	97	Oostende	257
Doornik (Tournai)	103	Oudenaarde	267
Durbuy	115	Sint-Truiden	273
Eupen	121	Spa	283
Gent	127	Tongeren	289
Geraardsbergen	143	Turnhout	295
Hasselt	149	Veurne	305
Ieper	161	Zoutleeuw	311

Grote Markt, Doornik.

Kleine Zavel, Brussel.

TROTS OP MIJN STAD

België telt 589 gemeenten. Daarvan mogen er zich 134 stad noemen. En dat doet elk van hen met trots. Niet dat het iets uitmaakt. In de 21ste eeuw kan geen enkele gemeente aanspraak maken op welk voorrecht ook omdat ze officieel de stadstitel draagt. Die erkenning is er enkel ter meerdere eer en glorie van haar burgers en bewindvoerders.

Maar dat is niet altijd zo geweest. In de middeleeuwen bracht de stadstitel voorrechten en voorspoed naar een gemeenschap. De stad en haar inwoners genoten van een zekere mate van vrijheid ten overstaan van de hogere macht. Ze mocht markten organiseren om handel te drijven. Stadslucht maakte vrij.

Zo werden steden broeihaarden van ondernemingszin en vooruitgang. Ze organiseerden hun economie en samenleving volgens een nieuwe orde. Huisnijverheid en later fabrieken gaven de aanzet tot een industriële samenleving. De 'vrije' stadslucht in de middeleeuwen en de latere industriële ontwikkeling zorgden ervoor dat vele plattelandsbewoners hun uitzichtloze bestaan inruilden voor een leven in de stad.

Die groei verliep niet harmonisch. Tegenstrijdige belangen en visies – zoals tussen ondernemer en arbeider – legden in de stad ook de kiem voor politieke partijen en ideologieën. Liberalen, katholieken en socialisten vormden lang de drie partijen waar de stedelingen zich in verenigden en mee

Koninklijke
Sint-Hubertusgalerijen,
Brussel.

Sint-Niklaaskerk, belfort en
Sint-Baafskathedraal, Gent.

profileerden. Ze drukten een blijvende stempel op de stad. Sociale strijd werd in de stad gevoerd; niet op het platteland.

Dat zorgt ervoor dat de stad het laboratorium van onze samenleving is – ook vandaag nog. Steden moeten zich voortdurend opnieuw uitvinden. Visies op wonen, werken, samenleven en mobiliteit verschuiven. Zo krijgen oude wijken en historische stadskernen telkens weer een nieuwe invulling. Met een weloverwogen plan voor de toekomst én respect voor het verleden. Onze oudste steden dragen immers sporen van meer dan duizend jaar stadsontwikkeling. Die zijn te waardevol om er niet zorgvuldig mee om te springen.

Misschien is net dat de reden waarom steden en hun inwoners zo gehecht zijn aan die puur vormelijke stadstitel. Het geeft hen een gevoel van waarde. Geen waarde in de zin van geld, maar wel het idee dat ze als stedeling mee aan de basis staan. In de veelkleurige stad leggen ze de kiemen voor een samenleving waar het goed wonen, werken en opgroeien is voor iedereen.

Dit boek schetst een portret van 32 Belgische steden. Ze maken dat boeiende stadsverhaal, die unieke stedelijke geschiedenis tastbaar. Veel plezier bij het ontdekken van ons waardevolle erfgoed.

Gunter Hauspie

→

Begijnhof Ten Wijngaarde,
Brugge.

AALST

←

Een van de opvallendste gebouwen op de Grote Markt is het Oud Schepenhuis. Het is het oudst bewaarde schepenhuis van de Nederlanden. Daartegenaan leunt het gebiedshuisje.

AALST

PROVINCIE Oost-Vlaanderen

AANTAL INWONERS 83.347

STADSRECHTEN SINDS 1174

AFSTAND TOT BRUSSEL 28 km

WEBSITE

www.aalst.be/toerisme

VOLKSE STAD AAN DE DENDER

Aalst is na Gent de tweede stad van Oost-Vlaanderen. Ze ontstond op het punt waar de belangrijke handelsweg Brugge-Keulen de Dender overstak. En dat is altijd een interessante plek om handel te drijven. Later zou Aalst een industriële metropool worden, die een pioniersrol speelde in de sociale strijd.

Wanneer ook de scheepvaart op de Dender een hoge vlucht neemt, wordt Aalst een drukbezochte marktstad. Ook haar ligging bij de grens tussen het graafschap Vlaanderen en het hertogdom Brabant maakt de stad tot strategische plek. Het knooppunt van al die handelsbewegingen ligt op de Grote Markt. Op dat marktplein sta je vandaag oog in oog met een standbeeld van Dirk Martens. Deze Aalstenaar was de eerste drukker in de Zuidelijke Nederlanden en gaf onder andere de humanistische werken van zijn vriend Erasmus uit. Nog op de Grote Markt is het Oud Schepenhuis een van de opvallendste gebouwen en het oudst bewaarde schepenhuis van De Nederlanden. Het dateert van 1225. Daartegenaan leunt het Gebiedshuisje. Hier werden de wetten voorgelezen. Ga er gerust even naar binnen, want de toeristische dienst is er nu ondergebracht. Overweeg een beklimming van het belfort. Boven heb je een mooi uitzicht over de Denderstreek. In de toren hangt een beiaard met 52 klokken.

Middeleeuws hart

De sierlijke 17de-eeuwse Borse van Amsterdam is het voormalige rederijershuis de Barbarakamer. In een rederijkerskamer kwamen liefhebbers van dichtkunst en toneelkunst samen. Elke kamer had een patroonheilige, naam en blazoen. Het torentje en vooral de zuilenrij van de Borse is een van de opvallendste kenmerken van de Aalsterse markt. Ooit deed het gebouw dienst als vleeshal. Later was het een uitspanning op de handelsroute van Amsterdam naar Rijsel – vandaar de naam. Kom je met de trein naar Aalst, dan zal de gelijkenis misschien opvallen tussen deze Borse van Amsterdam en het stationsgebouw uit 1855. Dat was ook de bedoeling van de architect van het station. Hij liet zich voor zijn ontwerp inspireren door de Borse en door de gekanteelde kastelen uit de middeleeuwen. Hij wilde toen ook het grootste treinstation van België bouwen. Hoewel groots uitgevallen, is het dat niet.

Iets ten oosten van de markt ligt de onafgewerkte maar imposante Sint-Martenskerk. Dit is een van de grootste kerken van Vlaanderen. De kerk bezit 16 zijkapellen en 23 altaren. Ook het begijnhof – tussen het centrum en de Dender – is een bezoek waard. Het werd in 1261 gesticht en is van het pleintype. Het hof doorworstelde niet geheel ongehavend de tijden. Zijn oorspronkelijke uitzicht is het daardoor verloren, maar nog steeds zijn de straten van het begijnhof een rustpunt in de drukke stad. Sinds de Tweede Wereldoorlog wonen er geen begijnen meer in Aalst.

Aalstenaars dragen met fierheid de spotnaam ‘ajuien’. Die kregen zij waarschijnlijk omdat het omliggende platteland vroeger bekendstond om zijn uienteelt. In de 19de eeuw bezat Aalst bovendien een vermaarde uienmarkt.

De Borse van Amsterdam is met zijn zuilenrij, trapgevels en ranke toren een sierlijke verschijning.

De Verteller is een standbeeld van Marc De Bruyn dat ereburger Louis Paul Boon vereeuwigt.

Het vijftien hectare grote stadspark werd tijdens de Eerste Wereldoorlog aangelegd op de moerassige gronden van het Osbroek.

Bekende inwoners

In het Stedelijk Museum Oud-Hospitaal kun je enkele originele drukwerken van Dirk Martens bewonderen. Op hetzelfde adres worden ook andere bekende Aalstenaars voor het voetlicht gebracht. Wie ‘Dender’ zegt, denkt ook aan de Aalsterse textielindustrie die zich in de 19de eeuw langs de oever van de rivier vestigde. De bekende Aalsterse priester Adolf Daens leverde in die tijd, samen met zijn broer en drukker Pieter, een verbeterde strijd tegen de katholieke partij van Charles Woeste. Daens vocht voor een menselijkere en rechtvaardigere behandeling van de verpauperde arbeiders in de textiel fabrieken. Haar toenmalige economische voorspoed had de Denderstad immers niet alleen te danken aan de gemechaniseerde textiel fabrieken, maar ook aan de mensonwaardige uitbuiting van mannen, vrouwen en kinderen. Die moesten in een hels tempo in de fabrieken werken tegen een hongerloon. Die sociale strijd werd Daens niet in dank afgenomen door zijn kerkelijke oversten. De priester stierf totaal berooid en in de steek gelaten, maar tot op de dag van vandaag leven de ideeën van Daens verder in Aalst en ver daarbuiten. Het standbeeld van priester Daens bevindt zich op het Werfplein.

Ook Louis Paul Boon schreef vaak over het leven in de textiel fabrieken in zijn geboortestad. De Aalsterse taalvirtuoos en auteur kon als geen ander de volkse kanten van de stad en haar inwoners typeren. Uiteraard telt Aalst ook een standbeeld van Louis Paul Boon.

Tot slot was ook de schilder Valerius De Saedeleer afkomstig uit Aalst, al zou hij bekend worden vanwege zijn landschapschilderijen van de Vlaamse Ardennen en de Leiestreek. In het museum vind je een tiental originele doeken van de schilder.

Volkse feesten

Maar nog meer dan vanwege hun voortrekkersrol in de sociale strijd, staan Aalstenaars bekend om hun grote bedrevenheid in de kunst van het feesten. Dat bereikt zijn hoogtepunt tijdens carnaval. Dan valt alle leven in de stad stil – ook in de fabrieken – tenzij het te maken heeft met feesten tot in de vroege uurtjes. Nergens in Vlaanderen wordt er zo lang en intens carnaval gevierd als in de Ajuinenstad. Carnaval wordt gevierd aan de vooravond van de vastenperiode. Op carnavalszondag wordt het feest traditioneel ingezet met een originele stoet waarin meer dan zestig Aalsterse groepen op ludieke wijze een overzicht geven van de markantste gebeurtenissen in het afgelopen jaar. De stoet wordt op maandag nog eens overgedaan. Eveneens op maandag volgt de Ajuinworp en brengen de Aalsterse Gilles hun bezemdans. Dinsdag is de dag van de ‘Voil Jeanetten’. Honderden (mannelijke) Aalstenaars trekken dan de rok aan en slingeren de argeloze toeschouwers allerhande verwijten naar het hoofd. En dan is het Aswoensdag. Het vasten kan beginnen.

AARLEN

ARLON

De Sint-Donatuskerk is gebouwd op de plaats waar oorspronkelijk het kasteel van Aarlen stond. Beklim de heuvel voor het uitzicht.

AARLEN

PROVINCIE Luxemburg

AANTAL INWONERS 28.795

STADSRECHTEN SINDS 1825

AFSTAND TOT BRUSSEL 191 km

WEBSITE www.ot-arlon.be

DE LAATSTE STAD VOOR DE GRENS

Aarlen is een stad die vele Belgen slechts kennen van de vakantierit naar het buitenland.

De meesten hebben er al enkele uren autorijden op zitten wanneer ze bij Aarlen België verlaten en het Groothertogdom Luxemburg binnenrijden. Nooit aan gedacht om er ook een keertje halt te houden?

Aarlen wedijvert met Tongeren en Doornik om de titel van oudste stad van België. Afhankelijk van in welke stad je de vraag stelt, zal het antwoord anders luiden. In elk geval, Aarlen ligt niet alleen diep in het zuiden van het land, haar wortels gaan ook zeer diep terug in de tijd. Het Archeologisch Park toont vooral restanten uit de Gallo-Romeinse periode, zoals oude grafstenen en warmwaterthermen. Ook de ruïne van de Tour Romaine dateert uit de 3de eeuw. Hij maakte deel uit van de stadsomwalling van de nederzetting die op de flank van de Sint-Donatusheuvel ontstond. Vanaf de heuvel heb je een mooi panorama over de stad en het omliggende land. Bij helder weer kun je zelfs uitkijken over vier landen: België, het Groothertogdom Luxemburg, Frankrijk en soms zelfs Duitsland.

Na de Belgische onafhankelijkheid leek Aarlen een groeispuur te zullen maken. Leopold II wilde immers aan beide uiteinden van zijn koninkrijk een stad met koninklijke allure bouwen.

←

In de 19de eeuw leefde er een grote Joodse gemeenschap in Aarlen. In 1865 werd de eerste synagoge van België er gebouwd.

→

Het water van de beken rond de stad werd gebruikt om watermolens aan te drijven. In de vallei van de Scherbach was deze oude plaatslagerij tot 1863 actief.

Oude wortels

Die strategische heuvel en de aanwezigheid van verschillende bronnen verklaren waarom deze plek al heel vroeg bewoond werd. Ook de passage van belangrijke handelswegen naar Trier, Keulen en Reims trok volk aan. Zeker is dat op de plaats van het Gallo-Romeinse Orolaunum Vicus al eerder een nederzetting lag met economisch en bestuurlijk belang. Als hoofdplaats van de provincie Luxemburg heeft Aarlen nog steeds een centrale functie op administratief en gerechtelijk vlak. Met bijna 30.000 inwoners is de stad eerder klein van omvang. Maar in de dunstbevolkte provincie van België betekent dit toch al gauw een stad van een zeker kaliber. Ze is ook met voorsprong de grootste stad van de provincie.

Aarlen is dus een zeer oude stad die ook op andere vlakken aan het begin der dingen stond. Voor de oudste synagoge van het land moet je naar Aarlen. In 1865 werd ze gebouwd voor de grote Joodse gemeenschap van Aarlen. Ook de Joodse begraafplaats is de oudste van het land.

De bron van de Semois ligt ergens in een parkje in een woonstraat. De Semois is een van de bekendste Waalse rivieren en heeft het typische Ardense valleilandschap mee geschapen.

